

MEMORIAL

General Marii Wittek

LIPIŃSKA Hanna

AK
Warszawa
Powst Warsz

5149/WSK

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

LIPIŃSKA Hanna

- I./1. Relacja ✓ k-4, s. 1-4
- I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —
- I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —
- II. Materiały uzupełniające relację ✓ k. 2, s. 1-2
- III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —
- III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.
- III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)
- III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945
- III./5. Inne ... —
- IV. Korespondencja ✓ k. 1
- .....
- .....
- .....
- V. Nazwiskowe karty informacyjne —
- VI. Fotografie —

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ

Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej

Naraz Wojskowej Służby Państwa

87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186

e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

NIP 956 16 25 127; REGON 870502736

KRS 00000 41692

Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

LIPiŃSKA Hanna T. 5149/wsk

MEMORIAL
Generał Stanisław Wiltch

(nazwa zespołu, zbioru, kolekcji i sygnatura akt)

Lp.	Nazwisko i imię korzystającego	Temat pracy (ewent. cel wykorzystania)	Data korzystania
1	Agnieszka Mikulski	złożenie teści i oprac. materiałów	23.06.2020r.
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			

I, Relacja

- życiorys własny dla: archiwum ZKRP i BWP, dział 2, t. L, k. 8, poz. 43,
rps, rkps, kopia, kł 4, s. 1-4

ŻYCIORYS

poz. 43

8.

Urodziłam się dn. 19.07.1919 r. w Puszczykowie pow. Poznań jako córka Jana Lipińskiego, majora Wojsk Polskich, późniejszego pracownika łączności i Eugenii z Błaszczowskich, z zawodu nauczycielki.

Egzamina dojrzałości zdałam w Poznaniu w r. 1936. Do wybuchu wojny studiowałam na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego. Wysłędzona wraz z rodzicami przez Niemców w lutym 1940 r. do Miechowa pod Krakowem, pracowałam w tamtejszym szpitalu w charakterze praktykantki-medycy. Opiekowałam się także partyzantami z Batalionów Chłopskich. W listopadzie 1943 r. wyjechałam do Warszawy w celu kontynuowania studiów. Pracowałam początkowo w Szpitalu św. Stanisława na Woli, studiując równocześnie na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Ziem Zachodnich, którego dyktando miał się przy ul. Wielkiej. Wykłady odbywały się w mieszkaniach prywatnych w różnych punktach Warszawy /ul. Chałubińskiego, Chopina, Krucza, Filtrów, Krakowskie Przedmieście /, czasem w Szkole Zaorskiego przy ul. Góreckiego.

Z początkiem czerwca 1944 r. wstąpiłam do A.K., zarzucania obwodu Wola, batalionu Waligóry. W szpitalu wolskim przechodziłam szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy. W czasie powstania, gdy udzielałam pomocy rannej, zostałam kontuzjowana. Tragiczne warunki w szpi-

W lipcu 1943 r. wyjechałam do Warszawy w celu kontynuowania studiów. Praca-
wałam początkowo w Szpitalu św. Stanisława na Woli, studiując równocześ-
nie na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Ziemi Zachodnich, którego dzieka-
nat mieścił się przy ul. Wielkiej. Wykłady odbywały się w mieszkaniach
prywatnych w różnych punktach Warszawy /ul. Ohmiska, Chopina, Krucza,
Filtrowa, Krakowskie Przedmieście /, czasem w Szkole Zaorskiego przy ul.
Górskiego.

Z początkiem czerwca 1944 r. wstąpiłam do A.K., Zgrupowania obrotu
Wola, batalionu Węłigóry. W szpitalu wolskim przechodziłam szkolenie
z zakresu udzielania pierwszej pomocy. W czasie powstania, gdy udzie-
lałam pomocy rannemu, zostałam kontuzjowana. Tragiczne warunki w szpi-
talu zmusiły mnie do niezakończona podjęcia dalszej pracy. Wojska hi-
tlerowskie po zajęciu szpitala wymordowały personel i rannych powstań-
ców. Część personelu żeńskiego, w którym i ja się znajdowałam, w dniu
5 sierpnia została ewakuowana do obozu przejściowego w Jelonkach pod
Warszawą, a potem do Leszej Podkowy.

Ojciec mój zginął w czasie powstania na Woli, matkę odwiezłam do re-
dliny do Łodzi, a sama od kwietnia 1945 r. kontynuowałam studia na Wy-
dziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie uzyska-
łam dyplom lekarza w czerwcu 1947 r., po czym przyjechałam do matki do
Łodzi.

Pracując jako młodszy, a potem starszy asystent w III Klinice Chorób
Wewnętrznych, uczestniczyłam w t.zw. białych niedzielach, niosąc pomoc
mieszkańcom okolicznych miasteczek i wsi m.in. Kaszperowa, Żelowa, Justy-
nowa, Mackiej Woli i innych. Także wygłaszałam pogadanki z zakresu ży-

Warszawą, a potem do Lesnej Podkowy.

Ojciec mój zginął w czasie powstania na Woli, matkę odwiezłam do rodziny do Łodzi, a sama od kwietnia 1945 r. kontynuowałam studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie uzyskałam dyplom lekarza w czerwcu 1947 r., po czym przyjechałam do matki do Łodzi.

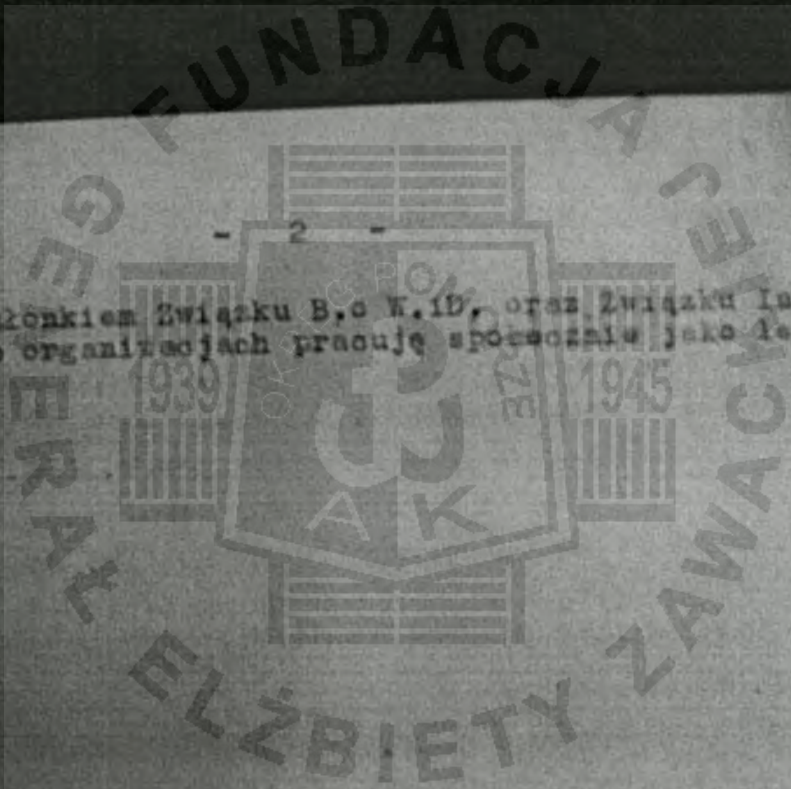
Pracując jako młodszy, a potem starszy asystent w III Klinice Chorób Wewnętrznych, uczestniczyłam w t.n.w. białych niedzielach, niesąc pomoc mieszkańcom okolicznych miasteczek i wsi m.in. Ksawerowa, Zelowa, Justynowa, Męckiej Woli i innych. Tamże wygłaszałam pogadanki z zakresu żywienia, higieny osobistej i tp. Wyjazdy te miały miejsce w latach pięćdziesiątych.

W latach 70-ych miałam wielokrotnie w szkołach łódzkich pogadanki dla młodzieży z zakresu przygotowania do życia w rodzinie /Szkoły Podst. nr 1, nr 94, nr 111, Lic.Og. nr XII, Lic.Og. w Zgierzu/.

Ze względu na stan zdrowia i okoliczności rodzinne byłam zmuszona ograniczyć swą pracę społeczną do niesienia bezinteresownej pomocy chorym, szczególnie niewidomym, jako członkini Związku Opieki nad Niewidomymi, do którego należę od stycznia 1957 r.

Janina Łopka

- 2 -
Jestem członkiem Związku B.o.W.19, oraz Związku Inwalidów wojennych
w których to organizacjach pracuję społecznie jako lekarz.

II Materiały uzupełniające

- Lipińska Hanna ps.-MN - biografii [w:] A. Rybińska, Rola, działalność i znaczenie kobiet w Armii Krajowej, Toruń 2016, mps. kopia, k. 2, s. 1-2

li nic do arystokracji, a nawet traktowali ich lepiej) i mnie wypuścili bez rewizji osobistej, bo pewno myśleli, że Litwini mnie przeszukali”³⁸².

„Zośka” uniknęła aresztowania, a tym samym ocalała życie. W konspiracji czynnie brała udział do wyzwolenia Wilna przez Armię Czerwoną. W 1945 r. służbę w Armii Krajowej zakończyła w stopniu szeregowca. Za udział w operacji „Ostra Brama” wystawiony został wniosek o przyznanie krzyża walecznych, ale samego odznaczenia Maria nigdy nie otrzymała: „nie wiem czy go przyznano, bo Rosjanie aresztowali żołnierzy AK albo wcielali ich do armii czerwonej”³⁸³.

Po wojnie Maria postanowiła dalej się kształcić. Ukończyła liceum oraz Akademię Medyczną w Łodzi. Po wojnie pracowała jako lekarz stomatolog. Zmarła 24 XI 2011 r. Została pochowana na Cmentarzu Komunalnym „Doły” w Łodzi.

4.5. Lipińska Hanna ps. NN

Hanna Lipińska urodziła się 19 VII 1919 r. w Puszczykowie³⁸⁴ w powiecie poznańskim. Jej rodzicami byli Jan Lipiński, major Wojska Polskiego, późniejszy pracownik łączności, oraz Eugenia z Błaszowskich z zawodu nauczycielka³⁸⁵.

Egzamin dojrzałości Hannę zdała w 1936 r. w Poznaniu, a następnie do wybuchu wojny w 1939 r. studiowała na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego.

W lutym 1940 r. wraz ze swoimi rodzicami została wysiedlona przez Niemców do Miechowa³⁸⁶ pod Krakowem: „Pracowałam w tamtejszym szpitalu w charakterze praktykantki-medyczki. Opiekowałam się tamże partyzantami z Batalionów Chłopskich”³⁸⁷. W listopadzie 1943 r. wyjechała do Warszawy w celu kontynuowania studiów w konspiracji. Początkowo pracowała w szpitalu św. Stanisława na Woli, jednocześnie studiując na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Ziem Zachodnich³⁸⁸, którego dziekanat mieścił się przy ul. Wielkiej: „Wykłady odbywały się w mieszkaniach prywatnych w różnych punktach Warszawy: ul. Chmielna, Chopina, Krucza, Filtrów, Krakowskie Przedmieście, czasem w szkole Zaorskie-

³⁸² Archiwum domowe Aleksandry Rybińskiej: wywiad ze Zbigniewem Lipczykiem, synem Marii Jankowskiej-Lipczyk.

³⁸³ Ibid.

³⁸⁴ Miasto i gmina w województwie wielkopolskim, w powiecie poznańskim. Położone około 12 km na południe od Poznania, otoczone obszarem Wielkopolskiego Parku Narodowego (położone w granicach otuliny Parku). W latach 1934–1954 istniała wiejska gmina Puszczykowo.

³⁸⁵ ZKRPiBWP, Lipińska Hanna, dział: 2, t. „L”, k. 8, poz. 43, s. 1.

³⁸⁶ Miasto w woj. małopolskim, w powiecie miechowskim, siedziba gminy miejsko-wiejskiej Miechów. Położone w Niece Nidziańskiej nad potokiem Miechówką.

³⁸⁷ ZKRPiBWP, Lipińska Hanna, dział: 2, t. „L”, k. 8, poz. 43, s. 1.

³⁸⁸ Uniwersytet Ziem Zachodnich (UZZ) – tajna uczelnia utworzona w październiku 1940 r. z inicjatywy Biura Oświatowo-Szkolnego Ziem Zachodnich, mająca na celu kształcenie kadr i specjalistów na okres wojenny i powojenny. Większość wykładowców i studentów pochodziła z zamkniętego przez Niemców Uniwersytetu Poznańskiego; byli wśród i inni wysiedleńcy z Wielkopolski. Uniwersytet działał głównie w Warszawie; jego działalność została przerwana przez powstanie warszawskie, gdy utracił on około połowy swoich pracowników.

Aleksandra Rybińska

Rola, działalność i znaczenie kobiet w Armii Krajowej

go przy ul. Górskiego³⁸⁹. Z początkiem czerwca 1944 r. Hanna wstąpiła do AK, zgrupowania Obwodu Wola, batalionu Waligóry. Jak wspominała „W szpitalu wolskim przechodziłam szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy. W czasie powstania, gdy udzielałam pomocy rannemu, zostałam kontuzjowana. Tragiczne warunki w szpitalu zmusiły mnie do niezwłocznego podjęcia dalszej pracy. Wojska hitlerowskie po zajęciu szpitala wymordowały personel i rannych powstańców. Cześć personelu żeńskiego, w którym i ja się znajdowałam w dniu 5 sierpnia została ewakuowana do obozu przejściowego w Jelonkach pod Warszawą, a potem do Leśnej Podkowy³⁹⁰.”

Ojciec Hanny zginął w powstaniu warszawskim na Woli, natomiast matka uciekła do rodziny w Łodzi zaraz po jego wybuchu.

Po zakończeniu działań wojennych, od kwietnia 1945 r. Hanna Lipińska kontynuowała studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie w czerwcu 1947 r. uzyskała dyplom lekarza, po czym przenieśli się na stałe do Łodzi. Nadal pozostawała bardzo aktywna społecznie i zawodowo: „Pracując jako młodszy, a potem starszy asystent w III Klinice Chorób Wewnętrznych, uczestniczyłam w tzw. białych niedzielach, niosąc pomoc mieszkańcom okolicznych miasteczek i wsi, m.in.: Ksawerowa, Zelowa, Justynowa, Męckiej Woli. Tamże wygłaszałam pogadanki z zakresu żywienia, higieny osobistej itp. Wyjazdy te miały miejsce w latach pięćdziesiątych³⁹¹.”

W latach siedemdziesiątych Hanna kontynuowała swoją działalność społeczną, tym razem na terenach łódzkich szkół: „W latach siedemdziesiątych miałam wielokrotnie w szkołach łódzkich pogadanki dla młodzieży z zakresu przygotowania do życia w rodzinie (Szkoła Podstawowa nr 1, nr 94, nr 111, Liceum Ogólnokształcące XII, Liceum Ogólnokształcące w Zgierzu)³⁹².”

Ze względu na zły stan zdrowia Hanna Lipińska musiała ograniczyć swoją pracę społeczną. Jako lekarz pracowała społecznie w ZBoWiD-zie oraz w Związku Opieki nad Niewidomymi³⁹³.

Data relacji Hanny Lipińskiej nieznana (nie widnieje w aktach ZBoWiD-u). Autorka nie zna dalszych jej losów.

4.6. Łabuzińska Helena ps. Halszka —

Helena Łabuzińska urodziła się 21 V 1909 r. w Saratowie³⁹⁴ jako córka Wacława Króla i Elżbiety z domu Szydłowska. W 1930 r. ukończyła gimnazjum w Wilnie, następnie po otrzymaniu matury pracowała w Urzędzie Poczty i Telegrafów w Wilnie. W roku 1935 wyszła za mąż za Henryka Łabuzińskiego.

³⁸⁹ ZKRPIBWP, Lipińska Hanna, dział: 2, t. „L”, k. 8, poz. 43, s. 1.

³⁹⁰ Ibid.

³⁹¹ Ibid.

³⁹² Ibid.

³⁹³ ZKRPIBWP, Lipińska Hanna, dział: 2, t. „L”, k. 8, poz. 43, s. 2.

³⁹⁴ Ibid.

IV Korespondencja

- email A. Rybińskiej-Bieleckiej do fundacji - 15.06.2011, k. 1, s. 1-2

Temat **LIPIŃSKA HANNA**
Od Aleksandra Rybińska-Bielecka

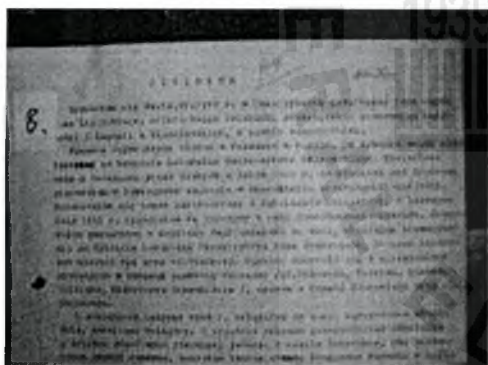
Do sekretariat@zawacka.pl <sekretariat@zawacka.pl>
Data 2020-06-15 16:19

- DSC00539.JPG (~522 KB)
- DSC00540.JPG (~566 KB)
- DSC00542.JPG (~591 KB)
- DSC00543.JPG (~394 KB)

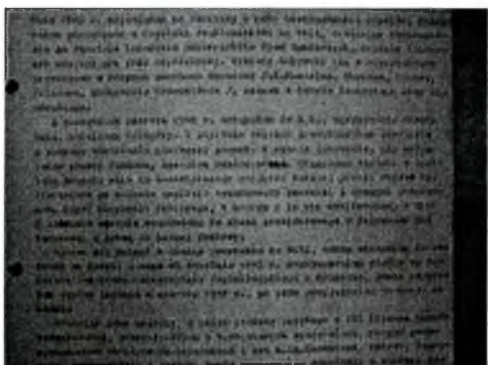
ARCHIWUM ZWIĄZKU KOMBATANTÓW RP I BYŁYCH WIĘŹNIÓW POLITYCZNYCH, dział 2, t. "L", k. 8, poz. 43

dr Aleksandra Rybińska-Bielecka

Uprzejmie informujemy, że Instytut Pamięci Narodowej - KŚZpNP wywiązuje się z przepisów Rozporządzenia PE i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych). Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Prezes IPN - KŚZpNP z siedzibą w Warszawie, adres: ul. Wołoska 7, 02-675 Warszawa. Pełna treść klauzuli informacyjnej jest opublikowana na stronie <https://ipn.gov.pl/pl/edukacja-1/dla-nauczycieli>. W przypadku braku Pani/Pana zgody na otrzymywanie kolejnych maili o podobnej tematyce, należy wysłać odpowiedź na tego maila o treści: "nie wyrażam zgody na dalszą korespondencję ze strony IPN-KŚZpNP".

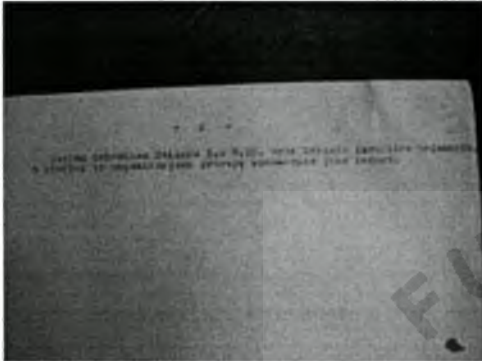
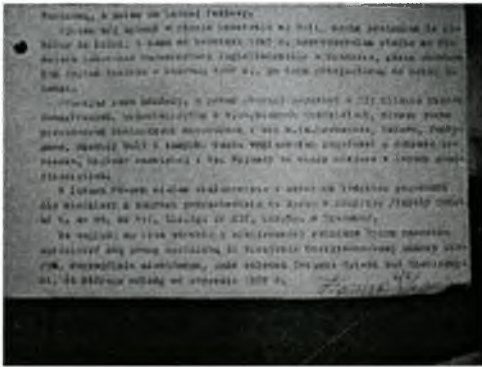

DSC00539.JPG
~522 KB

DSC00540.JPG
~566 KB

DSC00542.JPG
~591 KB

DSC00543.JPG
~394 KB

PIŃSKA Hanna

TECZKA WIĄZANA
"BEZKWASOWA" 250G

